

Elledningschakt i Vasagatan, Örebro

RAÄ 83:1, Nikolai 3:286, Örebro socken och kommun, Närke

Johnny Rönngren

ARKEOLOGGRUPPEN AB RAPPORT 2016:68

ARKEOLOGISK UNDERSÖKNING I FORM
AV SCHAKTNINGSÖVERVAKNING

Elledningschakt i Vasagatan, Örebro

RAÄ 83:1, Nikolai 3:286, Örebro socken och kommun, Närke

Johnny Rönngren

Lst dnr: 431-5272-2015

ARKEOLOGGRUPPEN I ÖREBRO AB
Drottninggatan 11, 702 10 Örebro
Telefon 019-609 04 10

www.arkeologgruppen.se
arkeologgruppen@arkeologgruppen.se

© 2016 Arkeologgruppen AB

Arkeologgruppen rapport 2016:68

Författare Johnny Rönngren

Grafisk form Nina Balknäs@Högtorps Diverse

Omslagsfoto Schaktets (röd linje) läge i förhållande till karta över Örebro från år 1822.

Kartor ur allmänt kartmaterial, © Lantmäteriet Dnr R50223371_160001

Innehållsförteckning

Sammanfattning	5
Inledning	5
Bakgrund och kulturmiljö	5
Syfte och frågeställningar.....	7
Metod och genomförande.....	7
Resultat	7
Utvärdering av resultaten i förhållande till undersökningsplanen	9
Bilaga	12

Bilaga 1. Schakttabell

Figur 1. Karta över trakten kring Örebro med den aktuella undersökningsplatsen markerad med en svart cirkel. Skala 1:250 000.

Sammanfattning

Då Arkeologgruppen AB utförde en arkeologisk undersökning i form av schaktningsövervakning i samband med nedgrävning av elkabel inom Örebro 83:1 i Vasagatan påträffades inget av antikvariskt intresse. Schaktets djup var 0,5–0,55 meter djupt och enbart bärlager berördes. I schaktets botten fanns tegelstenar och äldre gatstenar uppbländade i bärlagret.

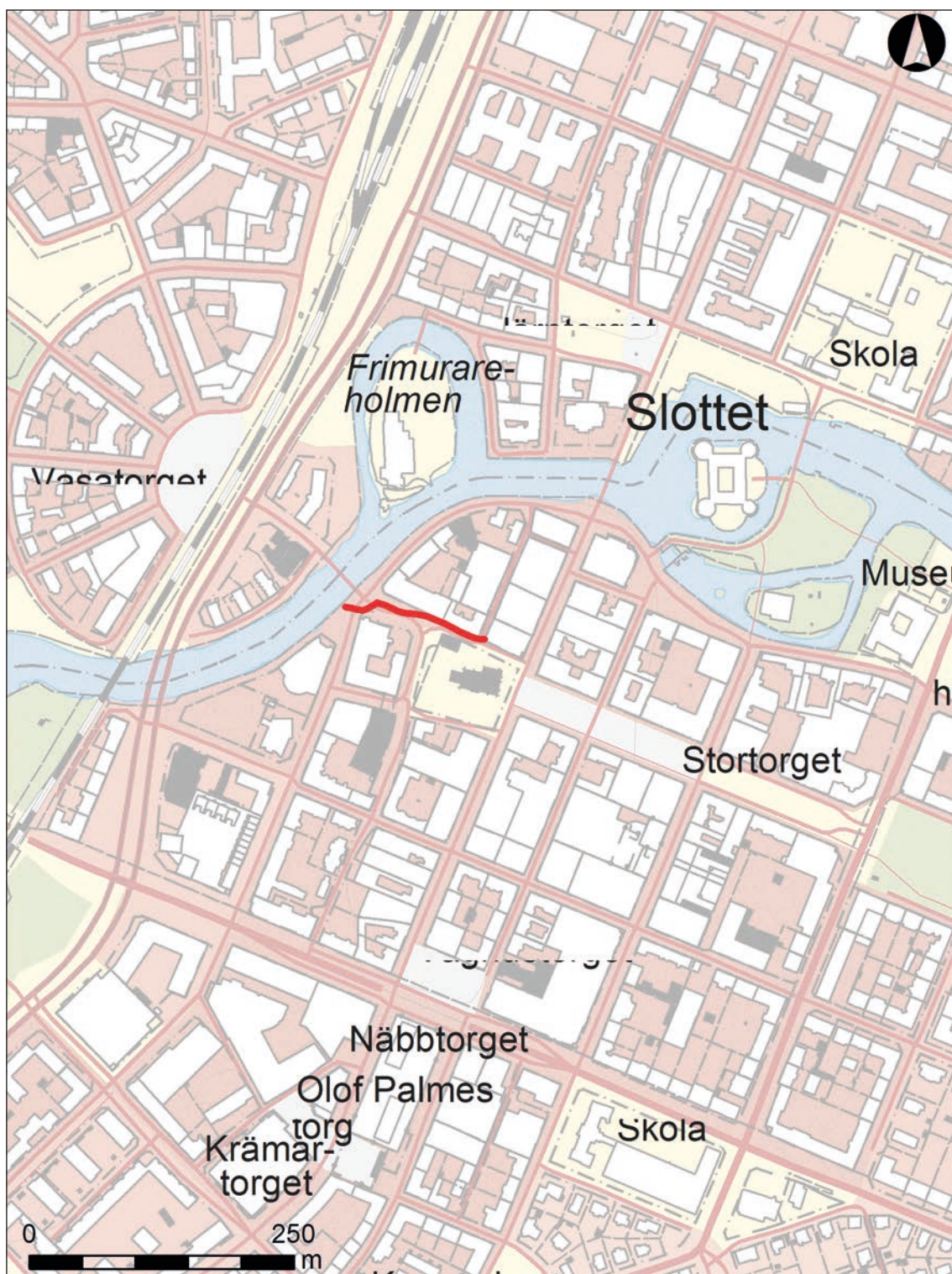
Inledning

Med anledning av att E.ON Elnät AB skulle gräva ned en elkabel i Vasagatan, belägen inom fornlämning Örebro 83:1 fick Arkeologgruppen AB i uppdrag att utföra en arkeologisk undersökning i form av schaktningsövervakning. Längden för ledningen som grävdes var cirka 140 meter. Fältarbetet utfördes av Johnny Rönngren den 3 juni och 19 augusti år 2016.

Bakgrund och kulturmiljö

Vasagatan är centralt belägen inom Örebros gamla stad, enbart 30 meter norr om Nikolaikyrkan. Emellertid är gatan lokaliserad på Örebroåsens västra slänt vilket innebär att undersökningsområdets västra halva har varit belägen i stadens ytterområde. Enligt 1782 års karta utgjordes västra halvan av undersökningsområdet av en bakgård med kålgårdar (LMS S72-1:8). Den östra halvan av undersökningsområdet har tidigare utgjort föregångaren till Vasagatan, då kallad Norra Kyrkogatan (LMA 1880k-d72). I en karta från år 1822 var även den västra halvan av området bebyggt, tomt 135 (LMS S73-1:14). Tomtbeskrivningen anger att tomt 135, som ägdes av assessor Frigeliuss, var rymlig och byggnaderna längs Norra Kyrkogatan (Vasagatan) var nya medan byggnaderna längs Västra Kyrkogatan (Kyrkogatan) var gamla. Vid ån fanns en trädgård. Så stod tomten oförändrad kvar fram till det sena 1800-talet då kvarteret byggdes om helt och postkontor- gasverk- och telegrafstation uppfördes (se LMA 1880k-d409).

Figur 2. Utdrag ur fastighetskartan över Örebro med schaktet markerat med en röd linje. Skala 1:6 000.

Syfte och frågeställningar

Uppdragets syfte var att dokumentera de lämningar som eventuellt kunde framkomma vid schaktningen inom Örebro 83:1.

Detta kan sammanfattas enligt följande:

- *eventuell förekomst av kulturlager, deras karaktär och ålder*
- *eventuell förekomst av anläggningar och bedömning av deras typ, antal och ålder*
- *eventuellt fyndinnehåll, vilket ska inkludera en bedömning av fyndens typ, antal och ålder*
- *bedömning av fornlämningens bevarandegrad på aktuell plats*
- *rumslig avgränsning av fornlämningen inom exploateringsområdet*
- *bedömning av vilka typer av aktiviteter som ligger bakom eventuella kulturlager, anläggningar och fynd som påträffas vid förundersökningen.*

Metod och genomförande

Arbetet utfördes som en schaktningsövervakning, vilket innebar att en arkeolog övervakade grävarbetet då maskinen skiktvis banade av sträckan som skulle grävas. Schaktet som grävdes var 140 meter långt och 0,5 meter brett samt 0,5–0,55 meter djupt. Schaktet dokumenterades och mättes in med RTK-GPS.

Arbetet utfördes under två etapper när man grävde från Fabriks-gatan österut mot Ågatan.

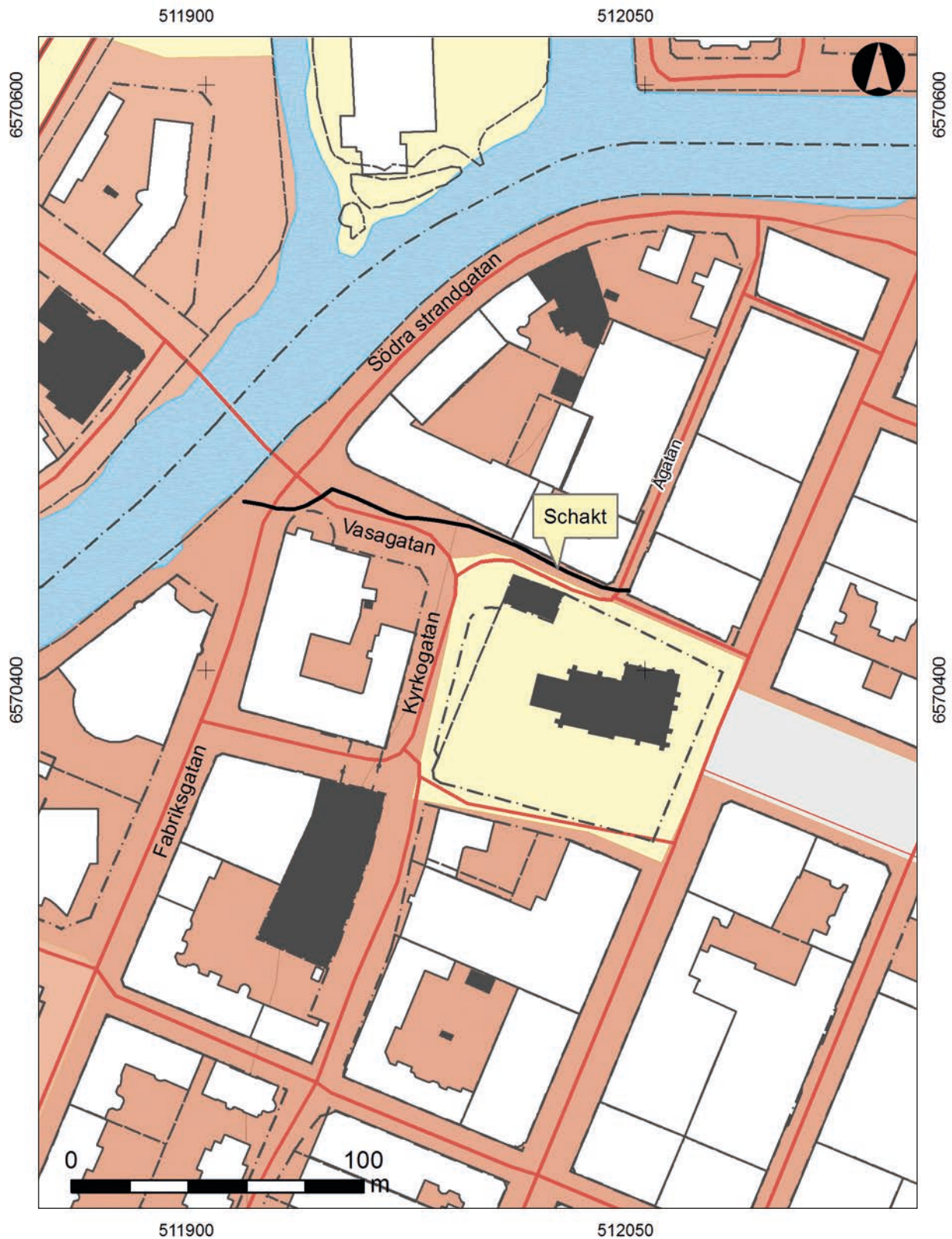
Den 3 juni påbörjades fältarbetet utan att en arkeolog närvarade, varför enbart schaktväggarna längs en sträcka om 30 meter kunde dokumenteras i efterhand. Emellertid hade enbart bärlager berörts. Länsstyrelsen meddelades om detta via telefonsamtal samma dag. Den 19 augusti fortsatte schaktningen under överseende av en arkeolog. Även vid detta tillfälle berördes enbart moderna bärlager.

Resultat

Schaktet som grävdes var 140 meter långt och sträckte sig från Fabriks-gatan, via Vasagatan till Ågatan. Inget av antikvariskt intresse påträffades.

Schaktet var 0,5–0,55 meter djupt och berörde enbart asfalt och bärlager. I botten av schaktet påträffades emellanåt i gruslagret asfaltkakor uppblandade med tegelkross och knytnävstora runda stenar, som troligen utgjort äldre gatstenar.

Sannolikt har äldre kulturlager under 1900-talet förstörts i samband med att gatan grävts ur och markberetts inför asfaltering.

Utvärdering av resultaten i förhållande till undersökningsplanen

Uppdragets syfte var att undersöka och dokumentera de lämningar som eventuellt påträffades vid schaktningsövervakningen. Resultatet från undersökningen visade att enbart moderna bärlager berördes. Emellertid påträffades tegelbrockor och äldre gatsten uppblandade i bärlagret vilket tyder på att äldre lämningar förstörts i samband med asfaltering eller sentida grävarbeten längs sträckan som grävdes.

Den 3 juni grävdes en sträcka om 30 meter utan att en arkeolog övervakade arbetet och enbart schaktväggarna kunde dokumenteras. Emellertid hade enbart moderna bärlager berörts.

Arkeologgruppen AB bedömer att syftet med undersökningen har uppnåtts.

Referenser

Kartor och arkivmaterial

HISTORISKA LANTMÄTERIAKTER

Karta 1652. Örebro, Akt: 1880K-d2. Lantmäterimyndighetens arkiv.

Grundritning 1782. Örebro, Akt: S72-1:8. Lantmäteristyrelsens arkiv.

Karta 1822. Örebro, Akt: S73-1:14. Lantmäteristyrelsens arkiv.

Karta 1823. Örebro, Akt: 1880k-d72. Lantmäterimyndighetens arkiv.

Karta 1911. Örebro, Akt 1880k-d409. Lantmäterimyndighetens arkiv.

Tekniska och administrativa uppgifter

Landskap	Närke
Län	Örebro
Kommun	Örebro
Socken	Örebro
Fastighet	Nikolai 3:286
Fornlämningsnummer	Örebro 83:1

Projektledning	Johnny Rönngren
Personal	Johnny Rönngren

Undersökningstid	2016-06-03 och 2016-08-19
Exploateringsyta	70 m ²
Undersökt yta	70 m ² , 140 löpmeter
Koordinater	X 6570457 Y 511913
Koordinatsystem	SWEREF 99 TM
Höjdsystem	RH 2000

Länsstyrelsens diarienummer
431-5272-2015

Arkeologgruppens projektnummer
2015_72

Arkiv

Arkivmaterial förvaras tillsvidare hos Arkeologgruppen AB.

Digitalt arkiv

Digitala data förvaras tillsvidare hos Arkeologgruppen AB.

Fynd

Inga fynd omhändertogs.

Bilaga

Bilaga 1. Schakttabell

Schaktnr	Storlek/m	Djup/m	Beskrivning
1	140x0,5	0,5–0,55	Schaktet berörde enbart moderna massor. Under asfalt var bärlager. I schaktets botten var bärlagret uppblandat med asfaltkakor tillsammans med tegelstensbrockor och knytnävstora runda stenar, vilka troligen utgjort gatsten.

